

2023/2074(INI)

28.7.2023

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

σχετικά με την ψυχική υγεία
(2023/2074(INI))

Υποεπιτροπή Δημόσιας Υγείας

Εισηγήτρια: Sara Cerdas

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	7

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την ψυχική υγεία
(2023/2074(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 168 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
  - έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 7ης Ιουνίου 2023, σχετικά με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της ψυχικής υγείας (COM(2023)0298),
  - έχοντας υπόψη το άρθρο 54 του Κανονισμού του,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Υποεπιτροπής Δημόσιας Υγείας(A9-0000/2023),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) ορίζει την ψυχική υγεία ως κατάσταση ψυχικής ευεξίας χάρη στην οποία οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν τις εντάσεις της ζωής, αξιοποιούν τις ικανότητές τους, μαθαίνουν καλά και εργάζονται καλά, και συνεισφέρουν στην κοινότητά τους¹.
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ψυχική υγεία αποτελεί βασικό ανθρώπινο δικαίωμα και είναι ζωτικής σημασίας για την προσωπική και κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη όσο και για τη συμμετοχή στην κοινότητα· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις της ΠΟΥ, πάνω από 150 εκατομμύρια άνθρωποι στην Ευρώπη ζουν με προβλήματα ψυχικής υγείας².
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες επηρεάζουν σημαντικά την κατάσταση της ψυχικής υγείας ενός ατόμου·

Αντιμετώπιση των καθοριστικών παραγόντων της ψυχικής υγείας

Πρόληψη των ψυχικών παθήσεων και προώθηση της ψυχικής υγείας στις ευάλωτες ομάδες της κοινωνίας

1. επισημαίνει ότι, σε οποιοδήποτε σημείο της ζωής του, κάθε άτομο μπορεί να καταστεί πιο ευάλωτο σε προβλήματα ψυχικής υγείας και, ως εκ τούτου, να ενταχθεί σε μια ευάλωτη ομάδα της κοινωνίας· τονίζει ότι η αντιμετώπιση των ψυχικών παθήσεων απαιτεί ενδελεχή κατανόηση των διαφόρων καθοριστικών παραγόντων της ψυχικής υγείας και ότι απαιτείται μια διατομεακή προσέγγιση για την πρόληψη και τον μετριασμό των επιπτώσεων στα άτομα, τις κοινότητες και τις κοινωνίες·
2. επισημαίνει ότι οι παθήσεις ψυχικής υγείας αποτελούν στην ΕΕ την κύρια αιτία απώλειας ετών υγιούς ζωής λόγω αναπηρίας και ότι τα άτομα που έχουν διαγνωστεί με

¹ ΠΟΥ, [ενημερωτικό δελτίο για την ψυχική υγεία](#), 17 Ιουνίου 2022.

² <https://www.who.int/europe/initiatives/the-pan-european-mental-health-coalition>

σοβαρές ψυχικές παθήσεις είναι πιθανότερο να πεθάνουν πρόωρα·

3. τονίζει τη σημασία των κοινωνικών πολιτικών που αντιμετωπίζουν τον κοινωνικό αποκλεισμό, τη φτώχεια, την έλλειψη στέγης, τις διαταραχές που σχετίζονται με ουσίες, την ανεργία και τα οικονομικά προβλήματα, προκειμένου να προληφθούν οι ψυχικές παθήσεις και να αντιμετωπιστούν τα βαθύτερα αίτιά τους· υπογραμμίζει την ανάγκη παροχής καλύτερων μέσων για να βοηθηθούν οι άνθρωποι να αντιμετωπίσουν τα προβλήματά τους·

Παρακολούθηση

4. θεωρεί ότι τα συστήματα πληροφοριών για την ψυχική υγεία αποτελούν σημαντικό εργαλείο για τη συλλογή δεδομένων και τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων στον τομέα της ψυχικής υγείας, και ζητεί τη συστηματική βελτίωση και επικαιροποίησή τους·
5. καλεί την Επιτροπή να συνδράμει τα κράτη μέλη στη συλλογή και διάδοση βέλτιστων πρακτικών, μέσω της πύλης βέλτιστων πρακτικών της ΕΕ, όσον αφορά στοχευμένες εκστρατείες για τη στήριξη εύάλωτων ομάδων·

Το στίγμα της ψυχικής ασθένειας

6. εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για το γεγονός ότι, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε ορισμένες χώρες, τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας στιγματίζονται και αντιμετωπίζουν συχνά διακρίσεις, ενώ συχνά δεν έχουν πρόσβαση σε επαρκή υγειονομική περίθαλψη, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·
7. καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της ψυχικής υγείας, με συντονισμένο και έγκαιρο τρόπο, μέσω μιας προσέγγισης με στόχο την ψυχική υγεία σε όλες τις πολιτικές·

Ενίσχυση των συστημάτων ψυχικής υγείας

Προσβασιμότητα των υπηρεσιών ψυχικής υγείας

8. εκφράζει τη βαθιά ανησυχία του για την ανεπαρκή διαθεσιμότητα υπηρεσιών ψυχικής υγείας στα κράτη μέλη, όπως καταδεικνύεται από τις ανησυχητικά μεγάλες λίστες αναμονής για ραντεβού με ψυχιάτρους και ψυχολόγους και τις περιορισμένες επιλογές θεραπευτικής αγωγής, καθώς και για ενδονοσοκομειακή και εξωνοσοκομειακή περίθαλψη· θεωρεί ότι η έλλειψη προσωπικού στον συγκεκριμένο τομέα και η έλλειψη χρηματοδότησης επιδεινώνουν το ζήτημα·
9. θεωρεί ότι η καθολική υγειονομική κάλυψη αποτελεί πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης Υγείας, και ότι οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας αποτελούν αναπόσπαστο, ουσιαστικό και διαρθρωτικό μέρος των εθνικών συστημάτων υγείας των κρατών μελών·

Έγκαιρη διάγνωση και παρέμβαση

10. θεωρεί ότι οι ψυχικές παθήσεις δεν τυγχάνουν επαρκούς διάγνωσης στην ΕΕ·

11. υπογραμμίζει τη σημασία της έγκαιρης διάγνωσης και παρέμβασης για τις ψυχικές παθήσεις·

Ανθρωποκεντρική προσέγγιση

12. επισημαίνει τον ουσιαστικό ρόλο ενός πολυεπιστημονικού εργατικού δυναμικού στον τομέα της υγείας και τα κλινικά, οικονομικά και οργανωτικά οφέλη της υγειονομικής περίθαλψης σε επίπεδο κοινότητας·

Θεραπεία

13. καλεί τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την πρόσβαση στη θεραπεία και τη στήριξη των ψυχικών παθήσεων μέσω διεπιστημονικής προσέγγισης·
14. αναγνωρίζει ότι οι κοινωνικές θεραπευτικές παρεμβάσεις είναι μια χρήσιμη, πρακτική, ολιστική και αποτελεσματική προσέγγιση που μπορεί να ενσωματωθεί στην πρωτοβάθμια περίθαλψη στο πλαίσιο μιας εθνικής υπηρεσίας υγείας, όπως επισημαίνει η ΠΟΥ στην εργαλειοθήκη της σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής των κοινωνικών θεραπευτικών παρεμβάσεων³·
15. καλεί την Επιτροπή να προωθήσει πολιτικές σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές στον τομέα των κοινωνικών θεραπευτικών παρεμβάσεων στα κράτη μέλη·

Ένταξη και αποδοχή

16. παροτρύνει τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι τα άτομα που βρίσκονται σε άδεια για ιατρικούς λόγους λόγω ψυχικής υγείας δεν αντιμετωπίζουν διακρίσεις· παροτρύνει τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν εθνικά σχέδια που προωθούν την ένταξη των ατόμων με ψυχικές παθήσεις στην αγορά εργασίας, προκειμένου να μειωθούν οι ανισότητες και να αντιμετωπιστούν οι κοινωνικοί καθοριστικοί παράγοντες·

Έρευνα και καινοτομία

17. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να επενδύσουν στην περαιτέρω έρευνα για την ψυχική υγεία·
18. καλεί τα κράτη μέλη να αναπτύξουν νέες κοινωνικές θεραπευτικές παρεμβάσεις για άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας ή για άτομα που μπορούν να επωφεληθούν από τέτοιες παρεμβάσεις· καλεί την Επιτροπή να προωθήσει ανταλλαγές απόψεων με τα κράτη μέλη σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές για τις κοινωνικές θεραπευτικές παρεμβάσεις·

Ολοκληρωμένη φροντίδα για την ψυχική υγεία

19. καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να αναπτύξουν επειγόντως ψυχοκοινωνικές δομές υποστήριξης της ψυχικής υγείας που θα απευθύνονται ειδικά στα θύματα φυσικών, κλιματικών, ανθρωπιστικών, γεωπολιτικών καταστροφών και καταστροφών που συνδέονται με συγκρούσεις, στους αιτούντες άσυλο και στους μετανάστες από όλα τα

---

³ <https://apps.who.int/iris/rest/bitstreams/1424690/retrieve>

υπόβαθρα·

20. εκφράζει την ικανοποίησή του για τη συμπερίληψη της ψυχικής υγείας στη στρατηγική της ΕΕ για την παγκόσμια υγεία⁴ δεδομένου ότι αποτελεί μια αυξανόμενη πρόκληση στην οποία πρέπει να δοθεί προτεραιότητα, με έμφαση στην ενίσχυση της διαθεσιμότητας υπηρεσιών ψυχικής υγείας στην πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη·

Η ψυχική υγεία

μια πολύτιμη κληρονομιά για την ΕΕ

21. καλεί την Επιτροπή να αναπτύξει περαιτέρω τη στρατηγική της για την ψυχική υγεία και να καταρτίσει συγκεκριμένους στόχους για το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων πιο εμπεριστατωμένων πρωτοβουλιών, με μια προοπτική από τη βάση προς την κορυφή·

Χρηματοδοτική στήριξη

22. εκφράζει την ικανοποίησή του για τη χρηματοδότηση ύψους 765 εκατομμυρίων EUR που διατίθεται μέσω των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» και «Ορίζων Ευρώπη»⁵ για τη στήριξη έργων έρευνας και καινοτομίας στον τομέα της ψυχικής υγείας·
23. θεωρεί ότι από την ΕΕ λείπει ένα ειδικό ταμείο για την έρευνα και την καινοτομία στον τομέα της ψυχικής υγείας και καλεί την Επιτροπή να δημιουργήσει μια εντολή για την ψυχική υγεία στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και του μελλοντικού προγράμματος στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2028-2035·

ο

ο ο

24. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.

---

⁴ https://health.ec.europa.eu/system/files/2023-03/international_ghs-report-2022_en.pdf

⁵ Σύμφωνα με το πρόγραμμα «[Ορίζων Ευρώπη](#)», το πρόγραμμα χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η ψυχική υγεία αποτελεί βασική συνιστώσα της συνολικής υγείας και ευεξίας και, όπως και άλλες πτυχές της υγείας, μπορεί να επηρεαστεί από μια σειρά κοινωνικοοικονομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων που πρέπει να αντιμετωπιστούν με ολοκληρωμένες στρατηγικές. Οι κοινωνίες εξελίσσονται συνεχώς αντιμετωπίζοντας συχνές κρίσεις, και δεν μπορεί να αγνοηθεί ο αντίκτυπος παραγόντων πίεσης όπως οι κρίσεις στον τομέα της υγείας, οι φυσικές καταστροφές, τα κλιματικά ζητήματα, οι ανθρωπιστικές κρίσεις, οι γεωπολιτικές συγκρούσεις, η ψηφιοποίηση, οι διακρίσεις, η βία, οι κοινωνικοοικονομικές ανισότητες, οι επιβλαβείς ουσίες και η απομόνωση.

Στις 7 Ιουνίου 2023, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε ανακοίνωση με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ψυχική υγεία, στην οποία καθορίζονται διάφορες πρωτοβουλίες για την ανακούφιση του άγχους και των ψυχικών παθήσεων στην ΕΕ. Η εισηγήτρια χαιρετίζει αυτή τη σημαντική πρωτοβουλία και παρουσιάζει την παρούσα έκθεση με στόχο τη συγκέντρωση προτάσεων και συστάσεων για την προαγωγή της ψυχικής υγείας, την πρόληψη των ψυχικών παθήσεων και την προσβασιμότητα, την έγκαιρη διάγνωση, τη θεραπεία και την ένταξη όλων των ατόμων στο πλαίσιο μιας προσέγγισης για την ενσωμάτωση της διάστασης της ψυχικής υγείας σε όλες τις πολιτικές.

Η παρούσα έκθεση πρωτοβουλίας για την ψυχική υγεία επιδιώκει να επιφέρει θετικές αλλαγές στη ζωή εκατομμυρίων πολιτών της ΕΕ. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ψυχικές παθήσεις επηρεάζουν 150 εκατομμύρια πολίτες στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αποτελούν την αιτία μιας χρόνιας αναπηρίας τους.

Βασική αρχή της παρούσας έκθεσης είναι η πεποίθηση ότι κάθε άτομο μπορεί, σε οποιαδήποτε στιγμή της ζωής του, να καταστεί πιο ευάλωτο σε προβλήματα ψυχικής υγείας και, ως εκ τούτου, να ενταχθεί σε μια ευάλωτη ομάδα της κοινωνίας. Ως εκ τούτου, ο εντοπισμός αυτών των ομάδων και η ανάπτυξη στοχευμένων πολιτικών για τη δημόσια υγεία είναι υψίστης σημασίας. Οι πρόσφατες πρωτοφανείς κρίσεις, όπως η πανδημία COVID-19, ο πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επακόλουθες κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις, σε συνδυασμό με την τριπλή πλανητική κρίση της κλιματικής αλλαγής, της απώλειας βιοποικιλότητας και της ρύπανσης, έχουν επηρεάσει περαιτέρω την ψυχική υγεία των ατόμων. Οι πλήρεις συνέπειες αυτών των κρίσεων στην ψυχική υγεία δεν έχουν ακόμη γίνει πλήρως κατανοητές. Ωστόσο, ακόμη και πριν από την πανδημία, οι ψυχικές παθήσεις αντιστοιχούσαν ήδη σε κόστος 4 % του ΑΕΠ, με σημαντικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων πληθυσμιακών ομάδων.

Η εισηγήτρια τονίζει ότι έχει έρθει η στιγμή για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να παρουσιάσει μια έκθεση για την ψυχική υγεία που θα εξετάζει τις πολυαναμενόμενες ανάγκες των Ευρωπαίων πολιτών και θα αποτελέσει πολύτιμη κληρονομιά για την Ευρώπη. Μια προσέγγιση για την ενσωμάτωση της διάστασης της ψυχικής υγείας σε όλες τις πολιτικές, συνοδευόμενη από ειδική και κατάλληλη χρηματοδότηση, καθώς και η καθιέρωση ενός Ευρωπαϊκού Έτους Ψυχικής Υγείας, δεν είναι μόνο σημαντικά αλλά και επειγόντως αναγκαία για την αντιμετώπιση αυτού του πιεστικού ζητήματος δημόσιας υγείας. Αναλαμβάνοντας αποφασιστική δράση, μπορούμε να προωθήσουμε μια πιο αλληλέγγυα, υποστηρικτική και ψυχικά υγιή κοινωνία για όλους.